



Núvols passatgers o crisi crònica del capitalisme*

La situació econòmica mundial està presidida per la noció de crisi; més precisament crisi crònica del capitalisme, en el sentit de l'absència de tota perspectiva realment expansiva. Sens dubte l'FMI, màxim representant institucional del capital financer dominant que és l'estatunidenc, desitjaria anunciar un horitzó falaguer, base per a tota la propaganda del "capitalisme bo" que suposadament permetria resoldre els problemes. Però la realitat ho impedeix, obligant les seves màximes autoritats a reconèixer les dificultats: tant la seva directora-gerent Christine Lagarde, el 18 d'abril passat, com el seu economista-cap Maurice Obstfeld, el 9 d'octubre, parlaven de "núvols en l'horitzó", lligades a la guerra comercial i el sobre endeutament. S'enfonsa el discurs de la sortida de la crisi. Però, són només núvols, tal vegada passatgers?

La realitat de les economies europees és especialment greu, subordinades a través de la UE a l'imperialisme estatunidenc, que cada vegada revela amb més claredat la seva condició de gegant amb peus de fang. La guerra comercial deslligada per Trump expressa les contradiccions del capitalisme, atès que la vella inèrcia liberalitzadora promoguda per les multi-

nacionals estatunidenques en la cerca de mercats, va provocar la seva deslocalització i, amb això, l'afebliment de la base econòmica dels Estats Units, concretada en les gegantesques torres bessones del dèficit públic i el dèficit comercial (el dèficit del pressupost federal va augmentar el 42% en l'últim trimestre de 2018, lligat a la reducció d'impostos de Trump i el dèficit comercial supera el 4% del seu producte, amb un deute públic que passa ja la magnitud del 80% del PIB).

La greu situació de les economies europees

L'impacte de les dificultats estatunidenques s'estén per onsevulla i particularment a Europa. L'en altre temps trucada "locomotora alemanya" es troba detinguda sense perspectives de reprendre la marxa: l'últim trimestre de 2018 la variació del PIB va ser del 0% (no va créixer res). En altres economies la situació és encara pitjor, com en la italiana el producte de la qual va caure un 0,2% en aquest període. No són casos excepcionals, perquè tota l'Eurozona va créixer un abundant 0,2%, igual que el trimestre anterior (mentre els 19 països havien crescut un 2,3% en 2017, en 2018 es limita a un 1,8% i caient).

Esment a part mereix el cas britànic, presidit per la incertesa entorn del Brexit o, millor dit, entorn de les modalitats que es remenen per a ell, per a la sortida de Regne Unit de la UE. Cap d'aquestes modalitats possibles reflecteix els interessos de la classe treballadora britànica; no constitueixen, per tant, un referent per als altres països. Mentrestant, se cernen amenaces sobre aquesta economia, incloent la fugida dels mateixos capitals que han conformat un dels principals bastions del lloc britànic en el mercat mundial, la City londinenca com segona plaça financera del globus després de Wall Street (segons la consultora Ernest & Young més d'un bilió de dòlars, gairebé equivalent a tot el PIB espanyol anual). S'afegeix per tant major inestabilitat a escala mundial.

Així, enfront de l'anunci del BCE l'any passat, que en 2019 es pujarien els tipus d'interès, finalment es mantenen a l'entorn del 0%. El president del BCE, Mario Draghi, l'explicava d'aquesta manera el gener passat: *"les perspectives de creixement de l'eurozona s'han desplaçat a la baixa davant la persistència d'incerteses relacionades amb factors geopolítics i l'amenaça del proteccionisme, així com vulnerabilitats en els*

* Al final d'aquest mes acaba el termini per al compliment del Brexit. Al marge del que ocorri amb el Brexit sense acord, o amb ell, aquesta sàrria la culminació d'una etapa superior en la dislocació de les institucions de la Unió Europea, expressió de la crisi de fons del sistema capitalista. Tornarem en una pròxima carta sobre aquesta qüestió crucial per al combat d'emancipació dels treballadors i els pobles de la necessària independència del moviment obrer amb relació a les institucions nacionals i internacionals del capital financer.

mercats emergents i volatilitat en els mercats financers". Declaren fer-ho solament per la necessitat de tipus d'interès baixos per a evitar la deflació, si bé es tracta també de contenir l'explosiva situació del deute, especialment a Grècia (equivalent 182% del PIB), Itàlia (131%), Portugal (121%), Xipre (105), Bèlgica (101%), França (99%) o el propi cas espanyol (97%), segons dades de la UE.

Risc de deflació, sobre endeutament i crisi crònica del capitalisme

Tots dos factors, l'amenaça de deflació i el deute disparat expressen el caràcter crònic de la situació de crisi en el capitalisme, quant a la inexistència de cap perspectiva real d'un pròxim període d'expansió digne d'aquest nom. L'estancament dels preus reflecteix la sobre acumulació del capital, resultat de l'absència d'espais d'inversió rendibles i, per tant, l'exacerbació de la competència. És a dir, hi ha més capitals dels que poden rendibilitzar-se, a causa del caràcter cada vegada més agut de les contradiccions capitalistes (formulat per Marx en *El capital* com llei del descens tendència de la taxa de guany) i, per tant, hi ha una sobreproducció de mercaderies... mentre les condicions de vida de la població treballadora no deixen de deteriorar-se.

Al seu torn, la resposta del capital a aquestes dificultats li porta al terreny de les finances, especialment les especulatives, provocant un enorme endeutament que fa planejar cada vegada més intensament el perill d'una nova crisi mundial. Convé precisar que la trucada financiarització, tan cara als qui constantment inventen nous suposats estadis del capitalisme, no és el problema sinó la resposta del capital al problema de fons. Problema que Marx, també en *El capital*, va identificar amb claredat: "*el veritable límit de la producció capitalista ho és el propi capital*" (el que permet entendre perquè aquesta resposta és alhora necessària i contraproductent).

Què fer?

La impossibilitat de nous processos realment expansius, que fa que se succeeixin les crisis sense solució de continuïtat, implica que no és ja una sèrie de crisi, sinó un fet més ampli i profund: la crisi crònica del capitalisme, que es verifica en les dramàtiques implicacions que patim els treballadors.

Al gener es van complir vint anys de la posada en marxa de l'euro, amb la fixació dels tipus de canvi d'ell amb les antigues monedes nacionals, la seva coïtització internacional i la ple-

na competència del BCE com a autoritat monetària. Alguna cosa que celebrar? Els mateixos que anunciaven un futur de prosperitat gràcies a l'euro són els qui també mantenien aquests anys enrere el discurs de la superació de la crisi. Però la realitat desbarata la seva propaganda, mostrant que el capitalisme no és reformable, igual que les seves institucions, com la UE. En l'Estat espanyol el sabem bé, a causa de la metamorfosi lampedusiana («tan sols es reforma el que es vol conservar») de la (vella) dictadura en la (més vella) monarquia.

Vénen temps electorals, fins i tot per al no-parlament europeu. Amb tot respecte per la il·lusió que puguin despertar en segments de treballadors, en particular per a la legítima aspiració de posar fre a tots els partits procedents directa o indirectament del franquisme, nosaltres diem que no podrà ser en el marc electoral d'aquest règim podrit on se satisfacin les reivindicacions dels treballadors i els pobles. Només amb la seva aliança, amb l'aliança de treballadors i pobles, independent de tot compromís amb les institucions del capital (d'origen franquista aquí), per a la defensa incondicional de les seves aspiracions es pot obrir realment una via de sortida als problemes.



Campanya d'extensió i subscripcions a aquesta Carta Setmanal

Si no la reps, et convidem a que la rebis cada setmana. Si la reps, et proposem que subscriguis a altres companyes i companys als quals pugui interessar.

L'elaboració i enviament d'aquesta Carta comporta algunes despeses. El POSI, que l'edita, no té ni vol subvencions, tota la seva activitat i les seves publicacions són finançades exclusivament per treballadores i treballadors, que volen recolzar, en aquest cas, la publicació de la Carta Setmanal. Demanem un suport de 5 EUROS a l'any, o més si us sembla.

Per rebre-la, envia un correu electrònic a: inforposi@gmail.com

o entra a la nostra Web: <http://www.posicuarta.org>

Nostre compte corrent en La Caixa és: **2100 2812 51 0200071314**. Indicant: Recolzo Carta Setmanal



Carrer Desengaño, 12 (1º 3A), 28004 - Madrid
Teléfono: 91 522 23 56 - Fax: 91 521 72 01
<http://www.posicuarta.org>
Busca'ns en Twitter: @posicuarta